

Rozsudek Nejvyššího soudu SR ze dne 24.05.1990, sp. zn. 5 Tz 29/90, ECLI:CZ:NSSR:1990:5.TZ.29.1990.1

Číslo: 38/1991

Právní věta: Posudok súdneho znalca, ktorý nebol zadovážený orgánom činným v trestnom konaní, je možné použiť len ako listinný dôkaz (§ 112 odst. 2 Tr. por.). Ak si objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie vyžaduje odborné znalosti a nejde o jednoduchý prípad, treba pribrať znalca (§ 105 Tr. por.), a to aj vtedy, keď takáto skutočnosť je objasňovaná pôvodným posudkom.

Soud: Nejvyšší soud SR

Datum rozhodnutí: 24.05.1990

Spisová značka: 5 Tz 29/90

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování, Důkaz znalecký

Předpisy: 141/1961 Sb. § 105
§ 112 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38

Posudok súdneho znalca, ktorý nebol zadovážený orgánom činným v trestnom konaní, je možné použiť len ako listinný dôkaz (§ 112 odst. 2 Tr. por.).

Ak si objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie vyžaduje odborné znalosti a nejde o jednoduchý prípad, treba pribrať znalca (§ 105 Tr. por.), a to aj vtedy, keď takáto skutočnosť je objasňovaná pôvodným posudkom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. 5. 1990 sp. zn. [5 Tz 29/90](#))

Najvyšší súd SR na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, zrušil právoplatné uznesenie vyšetrovateľa Okresnej správy ZNB, oddelenia vyšetrovania VB vo Zvolene z 19. 10. 1989 sp. zn. VV 320/89 o zastavení trestného stíhania a tomuto vyšetrovateľovi prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Vyšetrovateľ Okresnej správy ZNB, oddelenia vyšetrovania VB vo Zvolene uznesením z 19. októbra 1989, sp. zn. VV 320/89, podľa § 172 odst. 1 písm. b) Tr. por. zastavil trestné stíhanie vedené proti obvinenému V. K. pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. c) Tr. zák., ktorého sa mal obvinený V. K. dopustiť tak, že ako vedúci pracovnej skupiny v pridruženej výrobe JRD Sebechleby od mesiaca novembra 1986 do mesiaca mája 1987, pri vykonávaní prác na oprave mostu v Pardubicích, vystavoval súpisky vykonaných prác i na také práce, ktoré neboli vôbec vykonané, alebo boli vykonané iba sčasti, a tieto súpisky potom slúžili ako podklad pre fakturáciu, v dôsledku čoho došlo k prefakturácii vykonaných prác v sume 228 940,- Kčs v prospech JRD Sebechleby, z ktorej bola neoprávnene vyplatená mzda pracovníkom jeho skupiny v čiastke 45 980,- Kčs, o ktorú obohatil seba a týchto pracovníkov na škodu JRD Sebechleby.

Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 1989.

Proti tomuto uzneseniu, v lehote stanovenej v § 272 Tr. por., podal sťažnosť pre porušenie zákona generálny prokurátor Slovenskej republiky. Domáhal sa ňou, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 odst. 5 a § 172 odst. 1 písm. b) Tr. por. v prospech obvineného V. K. Svoju sťažnosť odôvodnil tým, že vyšetrovateľ rozhodol bez toho, aby zistil skutočný stav veci, keď k jeho objasneniu bolo potrebné v zmysle ustanovenia § 105 Tr. por. pribrať znalca, ktorý by mal zodpovedať otázku, či podklady, ktoré obvinený predkladal k fakturácii, mali za následok prefakturáciu a v akom rozsahu, najmä aké konkrétne práce boli faktúrované, hoci neboli vykonané buď vôbec, alebo sčasti.

Sťažovateľ uviedol, že k znaleckému posudku Ing. R. D. ktorý sa nachádza v spise, nemožno prihliadať, lebo bol vyhotovený pred začatím trestného stíhania na požiadanie Technických služieb Pardubice, a teda nie spôsobom uvedeným v ustanovení § 105 Tr. por. Považuje za nevyhnutné, aby znalec za prítomnosti obvineného na mieste samom zisťoval, ktoré z faktúrovaných prác neboli vykonané, alebo boli vykonané iba sčasti. Poukázal pritom na výpoveď svedkyne Ľ. L., ktorá uviedla, že na rokovaní v Technických službách v Pardubicích sa svedok P. M. vyjadril, že zo strany obvineného došlo k vykázaniu takých prác, ktoré neboli vykonané, avšak tento svedok nebol na túto okolnosť vypočutý.

Sťažovateľ považuje za potrebné zistiť aj to, v ktorých mesiacoch došlo k preplatkom na mzdách, v akých sumách a u ktorých konkrétnych pracovníkov.

Napokon poukázal na potrebu zamerať dokazovanie na zistenie subjektívnej stránky konania obvineného, či išlo o zavinenie úmyselné v zmysle § 4 Tr. zák., alebo z nedbanlivosti v zmysle § 5 Tr. zák.

Keďže vyšetrovateľ neobjasnil vec zo všetkých hľadísk, považuje generálny prokurátor jeho rozhodnutie o zastavení trestného stíhania proti obvinenému V. K. za predčasné. Preto navrhol napadnuté uznesenie zrušiť v lehote uvedenej v ustanovení § 272 Tr. por. a vyšetrovateľovi Okresnej správy ZNB, oddelenia vyšetrovania VB vo Zvolene, prikázal, aby vo veci konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal na podklade sťažnosti pre porušenie zákona podľa § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že zákon bol porušený.

Základným predpokladom pre zákonné rozhodnutie je správne zistenie skutočného stavu veci. Zákon preto ukladá orgánom činným v trestnom konaní povinnosť zistiť objektívnu pravdu. Podľa § 2 odst. 5 Tr. por. majú postupovať tak, aby bol zistený skutočný stav veci a pri rozhodovaní z neho vychádzať. Majú s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému i okolnosti, ktoré

svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch majú vykonávať dôkazy nečakajúc na návrh strán.

Podľa § 172 odst. 1 písm. b) Tr. por. vyšetrovateľ a vo vyhľadávaní prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak nie je skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Týmito ustanoveniami zákona sa vyšetrovateľ dôsledne nespravoval. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa plne stotožňuje s generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, že vo veci nebol náležite zistený skutočný stav a v dôsledku toho rozhodnutie vyšetrovateľa je predčasné a nezákonné.

Obvinený V. K. bol stíhaný za trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve v podstate na tom skutkovom základe, že nechal vyfaktúrovať i také práce na oprave mostu v Pardubiciach, ktoré tam neboli vykonané, alebo boli vykonané v menšom rozsahu, než ako boli vyfaktúrované. V dôsledku vyššej fakturácie oproti skutočnosti mala byť jemu a pracovníkom skupiny, ktorú viedol, vyplatená vyššia mzda o sumu 45 980,- Kčs.

Vyšetrovateľ zastavil trestné stíhanie proti obvinenému vychádzajúc z toho, že podľa vyjadrenia znalca nedala sa zistiť predpísaná technológia opráv pilierov a prievlekov mosta, keď žiadna osoba z organizácie Technických služieb v Pardubiciach nemohla preukázať, kde sa injektáž na uvedenej akcii vykonávala. Ďalej vychádzal z toho, že nebolo preukázané, že by obvinený bol vo funkcii zodpovedného hospodárskeho pracovníka, a napokon, že svedkovia, montéri, ktorí pracovali na tejto akcii s obvineným, vypovedali, že mzda, ktorá im bola vyplatená zodpovedala vykonaným prácam a svedok Milan Brejška spracoval súpis prác predkladaných obvineným vždy podľa rozpočtu vypracovaného investorom, tj. Technickými službami v Pardubiciach. V ďalšom poukázal vyšetrovateľ na to, prečo konanie obvineného nezakladá znaky trestného činu porušovania povinnosti v prevádzke socialistickej organizácie podľa § 130 Tr. zák.

Predovšetkým treba poznamenať, že pre posúdenie, či išlo o trestný čin, pre ktorý bol obvinený stíhaný [§ 132 odst. 1 písm. c) Tr. zák.], nebolo rozhodujúce, či obvinený bol niekým poverený do funkcie vedúceho pracovnej skupiny, ale čo fakticky vykonával a s akým úmyslom to robil, či mal aj úmysel vykázať (a nechať vyhotoviť podklady k fakturácii) i také práce, ktoré neboli vykonané, resp. vykázať ich vo väčšom rozsahu, než v skutočnosti boli vykonané, teda či išlo o podvodné konanie z jeho strany, aby pre seba a svojich spolupracovníkov dosiahol vyššie mzdy, než im prináležali.

Pre posúdenie danej otázky bolo rozhodujúce jednoznačne zistiť priamo na mieste samom, či také práce, ktoré boli faktúrované, boli aj vykonané. Na posúdenie tejto otázky sú nevyhnutné odborné vedomosti z odboru stavebníctva, pričom ide o veľmi závažnú otázku, nie o jednoduchý prípad, a preto mal byť do konania podľa § 105 odst. 1 Tr. por. pribratý znalec z príslušného odboru.

Nemožno sa plne stotožniť s námietkou sťažovateľa, že do spisu zadovážený znalecký posudok Ing. R. D. je absolútne nepoužiteľný, že k nemu nemožno prihliadať, lebo bol vyhotovený pred začatím trestného stíhania na požiadanie Technických služieb v Pardubiciach. Správna je táto námietka len v tom, že nejde o dôkaz pribratím znalca v zmysle § 105 odst. 1 Tr. por. Totiž ak podá znalecký posudok znalec zapísaný v zozname znalcov podľa zák. č. 36/1967 Zb., ktorý však v konkrétnej trestnej veci nebol podľa § 105 odst. 1 Tr. por. pribratý za znalca príslušným orgánom trestného konania, nejde, ako už bolo uvedené, o dôkaz pribratím znalca v zmysle § 105 odst. 1 Tr. por., ale o listinný dôkaz v zmysle § 112 odst. 2 Tr. por. V danom prípade takýto listinný dôkaz vznikol ešte pred začatím trestného stíhania a nič nebráni orgánu činnému v trestnom konaní zadovážiť ho do spisu ako iné listinné dôkazy, ktoré vznikajú pred začatím trestného stíhania a v jeho priebehu sú zadovážované a vykonávané podľa príslušných ustanovení Tr. por. dotýkajúcich sa listinných dôkazov.

Podstatné pochybenie vyšetrovateľa však spočívalo v tom, že už tento listinný dôkaz v nadväznosti na ďalšie vo veci nazhromaždené dôkazy, najmä súpisy vykonaných prác, ako podklady k fakturácii, rozpočet vyhotovený investorom, záznam o vykonanej ohliadke a o jednaní medzi zástupcami Technických služieb v Pardubiciach a JRD Sebechleby, výpoveď svedkyne L. L., ako zodpovednej pracovníčky poškodenej organizácie a ďalšie mali ho viesť k postupu podľa § 105 odst. 1 Tr. por.